

Lähetysseuran kehitysyhteistyö Kambodžassa

Alkuperäisyhteisöjen kehittäminen

Ratanakirin ja Mondulkirin maakunnat Koillis-Kambodžassa kuuluvat Kambodžan köyhimpiin alueisiin. Suurin osa alueen väestöstä kuuluu alkuperäiskansoihin. Vaikka koko maan mittakaavassa nämä ryhmät ovat vähemmistöjä (heidän osuutensa koko maan väestöstä on alle 1 prosentti), Ratanakirissä ja Mondulkirissä heitä on noin 60 prosenttia väestöstä.

Alkuperäisyhteisöjen haasteena on nopea yhteiskunnallinen muutos, jolla on paljon kielteisiä vaikutuksia. Niin Kambodžan kansalaisina kuin alkuperäiskansoinakin heille kuuluisi monia oikeuksia, mutta koska hyvin harva osaa lukea tai kirjoittaa äidinkieltään tai valtakieltä khmeriä, heidän yhteiskunnallinen asemansa säilyy heikkona. Koska alkuperäiskansat eivät pysty ajamaan oikeuksiaan, heille laaditut oikeudet eivät toteudu. Keskeisimmän uhkan hyvinvoinnille luovat maanomistuskysymykset ja alkuperäisyhteisöjen oikeuksia turvaavan lainsäädännön keskeneräisyys. Yhä useampi yhteisö on menettänyt perinteisesti omistamansa maan, ja heidän kaskiviljelyyn käyttämänsä metsät siirtyvät yksityisten yritysten omistukseen ja rahakasvien viljelyyn (mm. kumipuu ja öljypalmu). Nämä muutokset johtavat niin yhteisöjen ruokaturvatilanteen vaikeutumiseen kuin myös ympäristön tilan huononemiseen.

Nämä muutokset yhdistyvät myös perinteisten arvojen ja yhteisöllisyyden murenemiseen, jonka seurauksena ongelmat, kuten alkoholismi, perheväkivalta, laittomat ja vaaralliset elinkeinot (esim. salametsästys ja laitton puunkaato), lisääntyvät. Turvaverkon heikentyminen lisää myös hyväksikäyttötapausten ja ihmiskaupparikosten uhkaa.

Hankkeen tavoitteena on, että Koillis-Kambodžan ylänköalueiden alkuperäiskansojen omanarvontunto vahvistuu ja he kykenevät itsenäisesti vastaamaan muuttuviin olosuhteisiin, ajamaan oikeuksiaan sekä toimimaan Kambodžan yhteiskunnan täysiarvoisina jäseninä. Hankkeessa tuotetaan materiaalia yhteisöjen omilla äidinkiellillä, järjestetään lukutaito-opetusta, edistetään yhteisölähtöisiä aloitteita ja paikallista yhteistoimintaa sekä kehitetään perinteisiä ja uusia elinkeinoja toimeentulon mahdollistamiseksi muuttuvissa olosuhteissa.

Toteuttava kumppani on iBCDE.

Poikien hyväksikäytön ehkäiseminen

Poikiin kohdistuva seksuaalinen hyväksikäyttö on teemana edelleen tabu Kambodžassa, ja ongelmaa ei virallisissa tilastoissa tunnisteta. Kuitenkin Kambodžan eri maakunnissa (mm. Phnom Penh, Siem Riep Battambang ja Sihanouk Ville) tehdyt kartoitukset alleviivaavat ongelman yleisyyttä ja siihen liittyviä vääriä uskomuksia. Usein ulkomaiset seksituristit ovat olleet yksinään syytettyjen listalla. Poikien ja sosiaalityöntekijöiden haastatteluista on kuitenkin käynyt ilmi, että useimmiten hyväksikäyttäjät on paikallinen henkilö, perheenjäsen tai toinen nuori tai lapsi. Kambodžassa on pula sosiaalityöntekijöistä ja järjestöissä toimivilta sosiaalityöntekijöiltä puuttuu ammattitaito auttaa vaikeassa tilanteessa olevia

SUOMEN
LÄHETYSSEURA

lapsiasiakkaitaan. Seksuaalisen hyväksikäytön uhrit pääsevät harvoin laadukkaan psykososiaalisen tuen piiriin, mikä vaikeuttaa traumasta toipumista ja lisää riskiä marginalisoitumiselle yhteiskunnassa.

Hankkeen avulla lisätään yhteisöjen sekä ammattilaisten ja viranomaisten tietoa ja ymmärrystä poikien hyväksikäyttöongelmasta, etsitään keinoja puuttua hyväksikäyttöön, helpotetaan uhrien pääsyä psykososiaalisen tuen piiriin ja mahdollistetaan heidän turvallinen integroitumisensa takaisin yhteiskuntaan.

Hankkeen toteuttava kumppani on First Step.

Nuorten laitostumisen ehkäiseminen

Kambodžan väestöstä noin 40 % on alle 18-vuotiaita. Yli 30 % väestöstä elää virallisen köyhyysrajan alapuolella ilman sosiaaliturvaa ja perheiden tukipalveluja. Monet köyhät perheet lähettävät lapsiaan orpokoteihin paremman tulevaisuuden toivossa. Sosiaaliministeriön tilastojen mukaan 45 % orpokotien asukkaiden huoltajista ilmoitti köyhyden olevan syy lapsen sijoittamiseen laitokseen. Orpokotien tilastot kertovat vain noin 25 % lapsista menettäneen kummankin vanhempansa.

Kambodžassa on yli 140 rekisteröityä orpokotia, ja rekisteröimättömien lukumäärää ei tiedä kukaan. Noin kolmasosa laitosten asukkaista on 15–25-vuotiaita nuoria, jotka ovat orpokodissa asuessaan vieraantuneet Kambodžan yhteiskunnasta. Laitostuminen uhkaa orpokodeissa eläviä lapsia ja nuoria, jotka jäävät ilman perheen tarjoamaa kasvupohjaa. Laitostumisen käsitettä ei kuitenkaan tunneta yleisesti Kambodžassa ja nuorten passivoitumiseen laitoksissa ei usein puututa. Huono hallinto, turvattomuus, väkivalta ja välinpitämättömyys leimaavat orpokotien toimintaa. Nuoret eivät saa laitoksista tarvitsemaansa tukea elämäntaitojen ja sosiaalisen kykyjen kehittämiseen. Lisäksi suhteet vastakkaiseen sukupuoleen ovat kiellettyjä, mikä vaikeuttaa jo täysi-ikäisyyden saavuttaneiden laitoksissa asuvien nuorten mahdollisuutta normaaliin parisuhteeseen.

Hankkeen tavoitteena on, että Kambodžan lastensuojelun toimijat tarjoavat asiakkailleen lasten oikeuksien ja lastensuojeluperiaatteiden mukaista palvelua lasten ja nuorten turvallisen kasvun, kehityksen ja itsenäistymisen varmistamiseksi. Hankkeen toteuttava kumppanijärjestö M'lup Russey tekee työtä nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi ehkäisemällä lasten sijoittamista laitoksiin, luomalla vaihtoehtoisia toimintamalleja orpokodeille, vahvistamalla nuorten elämäntaitoja sekä panostamalla orpokotien seurantaan. Lisäksi M'lup Russey pyrkii vastuuttamaan päättäjiä, orpokotien johtajia ja muita alan toimijoita lastensuojelustandardien seurantaan ja kehittämiseen. M'lup Russey on yksi Kambodžan sosiaaliministeriön pääkumppaneista lastensuojelulinjausten toteuttamisessa.

Toteuttava kumppani on M'lup Russey.

Vammaisten lasten yhteisöpohjainen tuki

Kambodžan vaikeasti vammaiset lapset ja heidän perheensä elävät usein köyhyyden kierteessä. Kambodžan vammaisista lapsista vain pieni osa pääsee kouluun, ja heistäkin yli puolet lopettaa koulun kesken. Vaikeasti vammaisten lasten kohdalla koulutus- ja tukipalvelut puuttuvat maaseudulla lähes kokonaan. Köyhät ja usein lukutaidottomat vanhemmat eivät myöskään osaa etsiä lapsilleen palveluita tai syrjinnän pelossa tyytyvät piilottelemaan vaikeasti vammaista lastaan. Tietämättömyys ja syrjivät asenteet aiheuttavat isoja esteitä vammaisten lasten ja heidän perheidensä hyvinvoinnille. Ilman yhteisön, vanhempien ja viranomaisten tukea

SUOMEN ¹⁸⁵⁹
LÄHETYSSEURA

vaikeasti vammaiset lapset eivät pääse kehittymään eri elämäntilanteilla, oli kyseessä sitten fyysisestä toiminnallisuudesta, sosiaalisista kyvyistä, opiskelusta ja ammatillisista taidoista. Lisäksi perhe näkee vammaisen jäsenensä usein taakkana, mikä estää toisen vanhemman tulonhankintamahdollisuudet, koska vaikeasti vammaisen lapsi tarvitsee jatkuvaa läsnäoloa ja huolenpitoa.

Hankkeen tavoitteena on, että Kambodžan maaseudun vaikeasti vammaisten lapsien ja heidän perheenjäsenten oikeus koulutukseen, terveyteen ja riittävään toimeentuloon toteutuu. Hankkeessa kehitetään keskivaikeasti ja vaikeasti vammaisten lasten, nuorten ja heidän perheidensä elinolosuhteita Kampotin ja Kratien maakunnissa. Hankkeessa tehdään etsivää työtä, jotta vammaiset henkilöt pääsisivät tuen ja sosiaalisten kontaktien piiriin. Hankkeen tuella vammaiset lapset ja nuoret pääsevät opiskelemaan paikallisten koulujen yhteyteen perustettaviin integraatioluokkiin. Vaikeimmin vammaisille lapsille järjestetään kotikuntoutusta. Vammaisten lasten perheiden toimeentulomahdollisuuksia kehitetään. Hankkeessa tehdään myös valtakunnan tason vaikuttamistyötä ja lisätään tietoisuutta vammaisten henkilöiden oikeuksista.

Toteuttava kumppani on Komar Pikar Foundation.